

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК 4 Регіональні особливості національної архітектури

Реалізується в межах освітньої програми

Архітектура та містобудування

за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

на другому рівні вищої освіти.

Розробник:

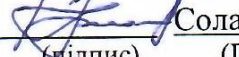

Чередниченко О.М., доцент, Народний художник України
Бородай Д.С., доцент, кандидат архітектури

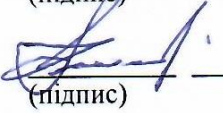
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишукувань	протокол від <u>07.06.24</u> № <u>14</u>
	Завідувач кафедри Бородай Д.С.

Погоджено:

Гарант освітньої програми Бородай А.С.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Соларьов О.О.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана Галушка С.А. (додається)
(підпис) (ПІБ)

 Бородай Д.С. (додається)
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 Каралник Н.А.
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 24.07 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ВК 4 Регіональні особливості національної архітектури		
2.	Факультет/кафедра	Факультет будівництва та транспорту/кафедра архітектури та інженерних вишукувань		
3.	Статус ОК	Обов'язковий компонент		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» кваліфікація: магістрархітектури.		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)			
6.	Рівень НРК	7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денне – 2семестр, 15 тижнів;		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Денне – 5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна		Самостійна робота
		Лекційні 16	Практичні /семінарські 30	Лабораторні - 104
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Народний художник України, доцент Чередниченко Олександр Миколайович/ к. арх., доцент Бородай Дмитро Сергійович		
10.1	Контактна інформація	кабінет 431е; т. +380503074270; dimaboroday@gmail.com кабінет 428е; т. +380988224838		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Регіональні особливості національної архітектури» є обов'язковим компонентом підготовки магістра архітектора, що надає студентам знання про природно-кліматичні, суспільно-економічні, політико-ідеологічні чинники формування та еволюції будівель і споруд, їх архітектурну композицію та архітектурно-планувальне вирішення, про взаємодію регіональних архітектурних шкіл та місцевих традицій.		
13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів знань про особливості формування архітектури Північно-Східного регіону України та умінь з відображення регіональних та національних особливостей при проектуванні нових об'єктів і реконструкції існуючих.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на знаннях з таких освітніх компонентів як: Історія архітектури та містобудування, Історія архітектури України 2. Освітній компонент є основою для таких освітніх компонентів як: Архітектура сакральних об'єктів.		
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення		

		на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушенням академічної доброчесності при вивченні ОК «Регіональні особливості національної архітектури» вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамоїтно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4259

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде ...	
ДРН 1. Здатен аналізувати композиційні та художні характеристики об'єктів архітектури у відповідності з чинниками та передумовами їх формування.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 2. Здатен вміти визначати регіональну приналежність об'єктів архітектури, регіональні особливості окремих типів будівель і споруд у конкретних історичних умовах.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 3. Здатен використовувати надбані теоретичні знання в процесі архітектурного проектування сучасних об'єктів у історичному архітектурному середовищі.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік
ДРН 4. Здатен вміти використовувати отримані теоретичні знання при складанні проектів реконструкції та реставрації історичних пам'яток архітектури.	Практичні графічні завдання, тестовий контроль, залік

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота дена		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.	

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 1. <i>Архітектура часів Київської Русі та періоду литовсько-польського панування.</i> - Передумови формування давньоруської архітектури та періоду литовсько-польського панування; - Містобудівна організація давньоруських міст; - Особливості архітектурно-просторової організації давньоруських міст.	2	2	-	4	1, 3-5, 7, 8, 10, 13, 14
Тема 2. <i>Архітектура часів Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої (1320 – 1648 рр.).</i> - Загальні положення щодо формування архітектури в часи Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14
Тема 3. <i>Архітектура часів Української Революції та Ранньої Гетьманщини (1648 – 1709 рр.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів Української Революції та Ранньої Гетьманщини. - Особливості містобудівної організації в даний період. - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 8-10, 13, 14
Тема 4. <i>Архітектура часів занепаду Гетьманщини (1709 – 1785 рр.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів занепаду Гетьманщини; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 3, 4, 8-10, 13, 14
Тема 5. <i>Архітектура класицизму та ампіру (кінець XVIII – перша третина XIX ст.).</i> - Загальні положення щодо архітектури часів класицизму та ампіру (кінець XVIII – перша третина XIX ст.); - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель і споруд в досліджуваний період.	2	2	-	6	1, 2, 3-5, 8, 10, 13, 14
Тема 6. <i>Архітектура середини й останньої третини XIX ст. Стилзація та еклектика. Загальні особливості та містобудівна організація.</i> - Загальні положення щодо архітектури середини й останньої третини XIX ст., поняття стилізації та еклектики в архітектурі;	2	2	-	6	1, 2, 3, 4, 8, 10, 13, 14

- Містоутворювальні чинники; - Розпланувальні структури та композиційні системи міст в досліджуваний період; - Архітектура комплексів та ансамблів.					
Тема 7. <i>Архітектура середини й останньої третини ХІХ ст. Стилiзація та еклектика. Архітектура будiвель i споруд.</i> - Аналіз стилістичних особливостей будівель і споруд різного призначення в період стилізації та еклектики; - Архітектура храмів; - Архітектура громадських будівель; - Архітектура житлових будівель, гуртожитків та готелів.	2	2	-	6	1, 2, 3-5,8, 10
Тема 8. <i>Архітектура початку ХХ століття. Європейський модерн.</i> - Загальні положення щодо архітектури України початку ХХ століття, формування європейського модерну; - Європейський модерн у містобудуванні; - Європейський модерн в архітектурі будинків і споруд.	2	2	-	6	1, 2, 3, 4,8, 10, 11, 13, 14
Тема 9. <i>Архітектура початку ХХ століття. Неостилі. Український модерн.</i> - Неостилі в архітектурі України - неокласицизм і неоренесанс та їх особливості; - Неоросійський стиль в храмах та громадських будівлях; - Народний український стиль – український модерн.		2	-	8	1, 2, 3, 4,8, 10, 11
Тема 10. <i>Народне зодчество Слобожанщини.</i> - Загальні положення та особливості народної архітектури на Слобожанщині; - Селянська садиба як традиційний житловий комплекс та її архітектурно-планувальна організація; - Житлові та господарські будівлі; - Архітектура храмів.		2	-	8	1, 2, 3-5, 8, 10, 12, 13, 14
Тема 11. <i>Радянська архітектура 1920-х – 1950-х років.</i> - Загальні положення щодо Радянської архітектури 1920-х – 1950-х років; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель та споруд.		2	-	8	1, 2, 3, 4, ,8, 15, 16
Тема 12. <i>Радянська архітектура 1956-1991 років.</i> - Загальні положення щодо Радянської архітектури 1956-1991 років;		2	-	8	1, 2, 3, 4, 8, 15, 16

- Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації будівель та споруд.					
Тема 13. <i>Архітектура незалежної України.</i> - Загальні положення та стилістичні особливості архітектури незалежної України; - Особливості містобудівної організації в даний період; - Особливості архітектурної організації комплексів та ансамблів.	2	-	8	1, 3, 4, 8	
Тема 14. <i>Архітектура незалежної України. Громадські будівлі та споруди.</i> - Архітектура будівель і споруд в часи незалежної України; - Архітектура громадських будівель і споруд різного функціонального призначення, їх стилістичні риси.	2	-	8	1, 3, 4, 8	
Тема 15. <i>Архітектура незалежної України. Житлові та промислові будівлі та споруди.</i> - Архітектура 1990-х – 2000-х років: від постмодернізму до хай-теку; - Зменшення обсягів будівництва й підвищення індивідуальності проектних рішень у 1990-ті рр.; - Риси консерватизму і провінційності в архітектурі міст; - Зростання обсягів будівництва, використання нових матеріалів та конструкцій, розширення спектру творчих пошуків у 2000-х рр.	2	-	8	1, 3, 4, 8	
Всього	16	30	-	104	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Здатен аналізувати композиційні та художні характеристики об'єктів архітектури у відповідності з чинниками та передумовами їх формування.	<i>Словесні методи</i> – пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом за допомогою лекцій та наочною демонстрацією ілюстрацій з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних завдань з використанням методів архітектурної графіки, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних графічних завдань.	30

ДРН 2. Здатен вміти визначати регіональну приналежність об'єктів архітектури, регіональні особливості окремих типів будівель і споруд у конкретних історичних умовах.	<i>Словесні методи</i> –пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом за допомогою лекцій та наочною демонстрацією ілюстрацій з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних завдань з використанням методів архітектурної графіки, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, навчальними посібниками, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних графічних завдань.	30
ДРН 3. Здатен використовувати надбані теоретичні знання в процесі архітектурного проектування сучасних об'єктів у історичному архітектурному середовищі.	<i>Словесні методи</i> –пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом та поясненням за допомогою лекцій та наочною демонстрацією з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> – пов'язані з виконанням індивідуальних графічних архітектурних завдань, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	12	Робота з методичними вказівками, довідниками, посібниками, проектами-аналогами, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних завдань.	30
ДРН 4. Здатен вміти використовувати отримані теоретичні знання при складанні проектів реконструкції та реставрації історичних пам'яток архітектури.	<i>Словесні методи</i> –пов'язані із ознайомленням з теоретичним матеріалом та поясненням за допомогою лекцій та наочною демонстрацією з використанням мультимедійних технологій. <i>Практичні методи</i> - пов'язані з виконанням індивідуальних пов'язані з виконанням індивідуальних графічних архітектурних завдань, використання платформи ZOOM під час змішаної форми навчання.	10	Робота з методичними вказівками, довідниками, посібниками, проектами-аналогами, інтернет-ресурсами, виконання індивідуальних завдань.	14

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1.Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2.Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (тести множинного вибору)	15 балів /15%	відповідно до графіку навчального процесу

2.	Індивідуальні практичні графічні завдання після закінчення кожної теми	55 балів /55%	По закінченню вивчення теми
3.	Екзамен – письмовий (розширені відповіді на 3 питання у білеті)	30 балів / 30%	Екзаменаційний тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (тести множинного вибору)	< 5 балів	6-9 балів	9-12 балів	13 -15 балів
	< 50% правильних відповідей	50-75% правильних відповідей	75-90% правильних відповідей.	90-100% правильних відповідей
Індивідуальні практичні графічні завдання після закінчення кожної теми	<2 балів	2 бали	3 бали	4 бали
	Практичне графічне завдання не відповідає поставленому завданню, виконано на дуже низькому рівні.	Практичне графічне завдання відповідає завданню, виконано на достатньому рівні, але має суттєві недоопрацювання	Практичне графічне завдання виконано достатньо високому рівні, має незначні недоопрацювання	Практичне графічне завдання виконано на високому рівні
Екзамен – письмовий (розширені відповіді на 3 питання у білеті)	< 15 балів	16-20 балів	20-26 балів	27 -30 балів
	Відповіді на питання не відповідають завданню, є дуже умовними.	Відповіді в цілому розкривають сутність поставленого питання, але є достатньо умовними,	Відповіді розкривають сутність поставлених питань, але мають незначні неточності.	Відповіді в повному обсязі розкривають сутність поставлених питань.

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальними графічними завданнями	Кожне практичне заняття
2.	Проміжне тестування на перевірку теоретичного матеріалу (пробне тестування)	Відповідно до графіку навчального процесу

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Асєєв Ю.С. Історія української архітектури / Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк та ін. ; за ред. В. І. Тимофійенка. – К. : Техніка, 2003. – 472 с. : іл.

2. Асєєв Ю. С. Стилї в архїтектурї України / Ю. С. Асєєв. – Київ : Будївельник, 1989. – 104 с.
3. Бородай Д.С. Регїональнї особливостї нацїональної архїтектурї. Курс лекцїй для студентїв 1 м курсу денної форми навчання спецїальностї 191 «Архїтектурa та мїстобудування», спецїалїзацїя: «Архїтектурa будївель і споруд». – Суми: СНАУ, 2021. – 78 с.
4. Бородай Д.С. Регїональнї особливостї нацїональної архїтектурї. Методичнї вказївки до практичних занятїв для студентїв 1 м курсу денної форми навчання спецїальностї 191 «Архїтектурa та мїстобудування». – Суми: СНАУ, 2021. – 25 с.
5. Вечерський В. В. Монастирї та храми Путивльщини/ В. В. Вечерський. – К.: Технїка, 2007. – 168 с. :іл. – (Нац. святинї України).
6. Всеобщая история архитектуры / [редколлегия: Б. П. Михайлов и др. Допущено МВО СССР в качестве учебного пособия для архитектурных вузов и факультетов]. – Том II. – М. :Госстройиздат. арх. и стр. материал. – 1958. – 686 с.
7. Всеобщая история архитектуры в 12-ти томах – Том 3. Архитектура Восточной Европы. Средние Века. – Л., М. : 1966. – 686 с.
8. Дмитренко А.Ю. Регїональнї особливостї нацїональної архїтектурї: навчальний посїбник. – Полтава :ПолтНТУ, 2014. – 380 с.; іл.
9. Історїя свїтової та української культури: [пїдручник для вищ. закл. освїти] / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. :Лїтера ЛТД, 2006. – 480 с.
- 10.Таранушенко С. А. Монументальная деревянная архитектура Левобережной Украины / С. А. Таранушенко – К. : Будївельник, 1976. – 376 с. : ил.
- 11.Чепелик В. В. Український архїтектурний модерн / Упорядник З. В. Мойсеєнко – Чепелик. – К. : КНУБА, 2000. – 378 с.; іл.

6.2. Додатковї джерела

- 12.Бородай С.П., Височин І.А., Бородай Д.С., Чередниченко О.М., Бородай А.С., Бородай Я.О. Реконструкцїя пам'яток архїтектурї нацїонального значення пїд об'єкти соцїального захисту на прикладї палацу Лїщинських у Сумській областї. Науковий вїсник будївництва, ХНУБА 2021. - т. 106, No4. – С. 30 – 39.
- 13.Історїя України: Курс лекцїй. Кн. I. Від найдавнїших часїв до кїнця ХІХ столїття / Мельник Л. Г. – К. : Либїдь, 1991. – 576 с.
14. Історїя української культури / ред. І. Крип'якевич. – К. : Либїдь, 1994. – 656 с. ; іл.
15. Пам'ятки мїстобудування та архїтектурї Української РСР (іл. довідник – каталог). У 4-х т./гол. редкол. : Н. Л. Жарїков. Т.3. - Львівська област; Миколаївська област; Одеська област; Полтавська област; Рївненська област. - К.: Будївельник, 1985. - 337 с.

16. Пам'ятки містобудування та архітектури Української РСР (іл. довідник – каталог). У 4-х т./гол. редкол. : Н.Л. Жаріков. Т.4. - Сумська область; Тернопільська область; Харківська область; Херсонська область; Хмельницька область; Черкаська область; Чернігівська область; Чернівецька область. - К.: Будівельник, 1986. - 375 с.